

ע"פ 4377/16 - רמדאן תורק נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 4377/16

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט א' שהם

המערער: רמדאן תורק

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
(כב' השופטת מ' ברנט) מתאריך 17.04.2016 ב-ת"פ
5795-07-14

תאריך הישיבה: כ"ו באלול התשע"ו (29.09.2016)

בשם המערער: עו"ד ניר רהט

בשם המשיבה: עו"ד ורד חלאוה

פסק-דין

השופט ח' מלצר:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת מ' ברנט) ב-ת"פ 5795-07-14 מתאריך 17.04.2016, במסגרתו הושטו על המערער העונשים הבאים: 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל (בניכוי ימי מעצרו בין התאריכים 28.08.2014-23.06.2014); 12 חודשי מאסר על-תנאי, לבל יעבור במשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר אחת מהעבירות בהן הורשע בתיק זה, ו-6 חודשי מאסר על-תנאי, לבל יעבור במשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר כל עבירת אלימות מסוג פשע.

להלן נפרט בקצרה את הנתונים הדרושים להכרעה במכלול.

עובדות כתב האישום שהוגש נגד המערער

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, אשר ייחס לו את העבירות הבאות: נשיאת נשק (עבירה לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), מעשה פיזיות ורשלנות (עבירה לפי סעיף 338(א)(5) לחוק העונשין), איומים (עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין), וירי באזור מגורים (עבירה לפי סעיף 340א לחוק העונשין).

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן - המערער ובני משפחתו מתגוררים בטירה ובסמוך אליהם מתגוררת משפחה נוספת (להלן: המתלוננים). בין בית משפחת המערער לבית המתלוננים מצוי מעבר צר המשמש למעבר הולכי רגל וכלי רכב (להלן: המעבר). בכתב האישום המתוקן נטען כי עובר לתאריך 21.06.2014 - אחד מבני משפחתו של המערער התקין במעבר מוט ברזל, אשר הקשה על תנועת כלי רכב במקום. בתגובה, כך נטען בכתב האישום, אחד המתלוננים החל בהתקנת מוטות ברזל אחרים ברחוב בו מתגוררות משפחת המתלוננים ומשפחת המערער, בסמוך לבית משפחת המתלוננים, באופן שהפריע לתנועת כלי רכב במקום.

לפי הנטען בכתב האישום המתוקן - בתאריך 21.06.2014, בשעה 21:20 לערך, הגיע המערער עם אביו ואחיו אל הכניסה לבית משפחת המתלוננים. למקום הגיעו גם אחד המתלוננים ובניו - ואנשים נוספים. בין בני משפחת המערער לבין בני משפחת המתלוננים החל דין ודברים על רקע המתואר מעלה, ובמהלך העימות חלק מן הנוכחים דחפו זה את זה, ואז התפתחה תגרה במסגרתה בניו של אחד המתלוננים החזיקו בסכינים בהם הצטיידו קודם לכן.

4. בכתב האישום המתוקן נטען עוד כי מספר דקות לאחר שהחלה התגרה הנ"ל - עזבו המערער ואחיו את המקום ונכנסו לביתם, ומיד לאחר מכן יצאו השניים מן הבית, כאשר המערער אוחז בנשק ארוך. כן נטען כי המערער רץ לעבר בית משפחת המתלוננים כשהנשק בידו, והחל לירות לעבר שער ביתם של בני משפחת המתלוננים בעודם עומדים בסמוך לשער, כל זאת במטרה לאיים עליהם.

מכתב האישום המתוקן עולה עוד כי תוך כדי הירי - אביו של המערער אחז בו בניסיון למנוע ממנו להמשיך בירי, אולם המערער המשיך בירי לעבר השער עד שאביו הצליח לגרור אותו מן המקום. במהלך האירוע המערער ירה לפחות 17 קליעים, אשר אחד מהם פגע בשער בית המתלוננים.

הכרעת הדין של בית המשפט המחוזי ותסקיר שירות המבחן

5. בתאריך 11.01.2016 המערער הורשע בבית המשפט המחוזי הנכבד, על פי הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן. במסגרת הסדר הטיעון שנערך בין הצדדים הוסכם כי המשיבה תגיש את צילומי האירוע מתוך תיק החקירה. עוד הוסכם בין הצדדים כי טרם שמיעת הטיעונים לעונש יוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו של המערער, אך כי תסקיר זה לא יחייב את הצדדים.

6. בתסקיר שירות המבחן מתאריך 29.03.2016, שהוגש בעניינו של המערער - שירות המבחן עמד על כך שהמערער הוא רווק בן 31 אשר עד למעצרו התגורר עם משפחתו בטירה ועבד בעבודות שיפוצים. כן צוין כי המערער סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות מלאה ואף רכש תעודת מנהל חשבונות בלימודים באוניברסיטה הפתוחה, אלא שמשכורתו לא איפשרה לו להמשיך בעיסוק זה.

עוד צוין בתסקיר, כי בחודש יולי 2015 לאור הפחתה ברמת הסיכון הנשקפת מן המערער - בית המשפט התיר למערער לשוב ולהתגורר בביתו ולהשתלב בעבודה, תוך שהמערער היה נתון בצו פיקוח למשך 6 חודשים נוספים, ובאותה עת הוא אף החל בתהליך שיקום. ואולם, מיד לאחר מכן נפתח כנגד המערער תיק נוסף בגין ביצוע עבירת נשק דומה לזו בה הוא הואשם כאן (שם הוא הכחיש את מעורבותו), ובמסגרת זו הוא נעצר (להלן: התיק האחר).

שירות המבחן התרשם כי רמת הסיכון להתנהגות אלימה בעתיד מטעם המערער היא בינונית ובאם תתרחש - חומרתה תהא גבוהה. מאידך גיסא, שירות המבחן סבר כי יש לקחת בחשבון את יכולתו של המערער לשתף פעולה עם גורמי הטיפול, את יכולתו ההורבלית המפותחת, את יכולתו להתבונן ולשתף בקשייו וכן את העובדה שהוא נעדר עבר פלילי עד למועד ביצוע העבירות, מושא התיק דנן. כן נמסר בתסקיר שנערכה סולחה בין משפחתו של המערער לבין משפחת המתלוננים, אך צוין כי כיום - התחדשה המתיחות בין הצדדים. בנסיבות המכלול - שירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית נוכח חומרת העבירות בהן הורשע המערער והעובדה כי הוא היה עצור עד החלטה אחרת בתיק האחר והמליץ על "ענישה מוחשית שתיתן ביטוי לחומרת העבירות".

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

7. בתאריך 17.04.2016, בית המשפט המחוזי הנכבד גזר את דינו של המערער. בפתח גזר הדין - בית המשפט הדגיש כי מהדיסק שהוגש על-די בא-כוח המשיבה, המתעד חלק מן האירוע, עולה כי אחד מבני משפחת המתלוננים חנק מי ממשפחת המערער, כשהוא אווז סכין בידו ורץ לאחר מכן לעבר אדם אחר. בהמשך בית המשפט סקר באריכות את טענות הצדדים לעונש, וקבע כי עבירות הנשק אותן המערער ביצע גרמו לסיכון חמור לשלום הציבור ולביטחונו.

8. לצורך קביעת מתחם הענישה - בית המשפט המחוזי הנכבד ציין לחומרא את העובדה שהמערער הצטייד בנשק ארוך, אותו נשא שלא כדין, וירה בו 17 יריות לעבר שער בית המתלוננים - בעקבות הסכסוך שהתפתח ביניהם.

מנגד, בית המשפט המחוזי שקל לקולא את העובדה שהמערער ביצע את המעשים במסגרת תגרה שפרצה בין משפחת המערער לבין משפחת המתלוננים, אשר במהלכה גם המתלוננים נקטו כלפיו וכלפי קרוביו באלימות ועשו שימוש בסכינים.

לפיכך נקבע כי מתחם הענישה ההולם הכולל בעניינו של המערער נע בין 26 ל-42 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

9. בבואו לקבוע את עונשו של המערער בתוך מתחם הענישה הנ"ל - בית המשפט המחוזי הנכבד התחשב בכל אלו: בכך שהמערער צעיר באופן יחסי, והיה נעדר עבר פלילי; בכך שהמערער היה עצור במשך כחודשיים מאחורי סורג וברית, ועצור במשך תקופה ממושכת ב"מעצר בית" בתנאי פיקוח אלקטרוני, ובכך שהמערער החל בהליך שיקומי (שנקטע עקב מעורבותו הלכאורית בתיק האחר).

10. לנוכח כל האמור - בית המשפט המחוזי הנכבד השית על המערער את העונשים המפורטים בפסקה 1 שלעיל.

טענות הצדדים בערעור

11. המערער משיג על חומרת העונש. לטענת המערער, העונש שהושת עליו חורג לחומרא ובאופן קיצוני ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים כגון דא, בשים לב לכך שבמקרים דומים, לשיטתו של המערער, נגזרו עונשים קלים יותר מאשר העונש שנגזר עליו, והוא הפנה לפסיקה התומכת בעמדתו זו.

12. המערער טוען עוד כי בית המשפט המחוזי הנכבד לא נתן את המשקל הראוי לנסיבות שהביאו אותו לביצוע העבירות, ולחלקם של המתלוננים באירועים, מושא כתב האישום. בתוך כך, המערער גורס כי בית המשפט המחוזי הנכבד היה צריך לתת משקל רב יותר לטענת ההגנה מן הצדק ולאכיפה הבררנית שנעשתה פה לגישתו, בשים לב לכך שנגד המתלוננים לא הוגש כתב אישום בגין חלקם בפרשה.

המערער טוען בנוסף כי גילו הצעיר, הודאתו, והיעדר עבר פלילי - מצדיקים הקלה בעונשו.

13. בדיון שנערך בפנינו, חזר בא-כוחו של המערער, על נימוקי הערעור, והדגיש כי יש ליתן משקל רב יותר לכך שהמערער ביצע את העבירות בהן הורשע לאחר תגרה שפרצה בין המשפחות על רקע סכסוך מתמשך, אשר במהלכה המתלוננים נקטו כלפיו וכלפי קרוביו באלימות ועשו שימוש בסכינים.

14. באת-כוח המשיבה טענה מנגד כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד הולם את מהות העבירות בהן הורשע המערער, והוא מבטא איזון ראוי בין מכלול השיקולים הרלבנטיים, בהתחשב בחומרה היתרה הגלומה בעבירות אלימות המבוצעות תוך שימוש בנשק חם. דברים אלו נכונים ביתר שאת, לשיטתה, מקום בו המערער לא פעל עד היום כדי להסגיר את הנשק שהוחזק על-ידו שלא כדין.

15. בתסקיר המשלים שהוגש טרם הדיון בערעור – שירות המבחן מסר כי המערער מתפקד באופן תקין ורצוף במסגרת המפעל היצרני של בית הסוהר בו הוא שוהה, וכי התנהגותו כלפי אנף הסגל מכבדת וחיובית. עוד צוין כי המערער מביע חרטה על מעשיו, ומביע רצון להשתלב בטיפול. שירות המבחן ציין בנוסף, כי המערער מכחיש את העבירות המיוחסות לו בתיק האחר.

דיון והכרעה

16. לאחר עיון במכלול החומר ושמיעת טיעוני באי-כוח הצדדים החלטנו לדחות את הערעור. הטעמים לכך יובאו בקצרה להלן.

17. הלכה היא כי אל לה לערכאת הערעור להתערב בעונש שהושת בערכאה המבררת, אלא אם כן מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת, או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר, או כאשר נפלה טעות מהותית בגזר הדין (ראו: ע"פ 5849/13 בן חיון נ' מדינת ישראל (06.10.2014); ע"פ 8344/14 אסור נ' מדינת ישראל (15.03.2015); ע"פ 1630/15 אבו גיליון נ' מדינת ישראל (13.03.2016)). בנסיבות העניין לא מצאנו כי העונש שהושת על המערער סוטה לחומרא, ממדיניות הענישה הנהוגה, באופן המחייב את התערבותנו.

נבהיר ונפרט מיד בסמוך.

18. בית משפט זה עמד לא אחת על הסכנות הגלומות בשימוש בנשק חם לשם פתרון סכסוכים, אשר עלול לפגוע בזכותו של כל אדם לשלמות גופו (ראו: ע"פ 4697/11 מדינת ישראל נ' אלצאנע, בפסקה 5 (24.3.2013); ע"פ 458/14 אדרי נ' מדינת ישראל, בפסקה עב (29.1.2015)). חומרה מיוחדת מיוחסת בפסיקת בית משפט זה לאותם מקרים שבהם השימוש בנשק חם נעשה בתוך שטח עירוני ובסביבת בתי מגורים, ועל כך נאמר באחת הפרשות כדלקמן:

"[...] הרעה החולה הפוקדת את מקומותינו ומותירה חלל והרס, היא התופעה של שימוש בנשק חם ברחובה של עיר, גם בשל סכסוכים בעניינים של מה בכך. בית משפט זה חזר והתריע מפני התפשטות התופעה, וקבע באופן ברור כי יש להילחם בה ולמגרה באופן הנחרץ ביותר [...] אין מנוס מהטלת עונש מאסר של ממש בנסיבות אלו, גם אם מדובר באנשים נורמטיביים ללא עבר פלילי מכביד" (ראו: ע"פ 32/14 עמאש נ' מדינת ישראל, בפסקה 20 (17.9.2015)).

19. בענייננו, בעקבות תגרה שפרצה בין משפחת המערער לבין משפחת המתלוננים – המערער פנה לביתו ליטול נשק ארוך שהוחזק ברשותו שלא כדין, חזר עמו למקום התגרה, וירה 17 כדורים לעבר שער בית המתלוננים, וזאת תוך שאביו של המערער מנסה להניאו ממעשיו. בביצוע המעשים הנ"ל – המערער העמיד בסיכון רב את כל הנמצאים בסמוך, ואך בנס לא נסתיים האירוע עם נפגעים. זה המקום לציין כי המערער אף לא פעל להסגיר את הנשק שהוחזק על-ידו שלא כדין.

20. לצד הדברים הנ"ל – לא נעלם מעינינו כי מתיעוד חלקי של האירוע עולה כי המתלוננים אכן איימו על המערער ובני משפחתו באמצעות סכינים, אולם בנסיבות אלה, היה על המערער לפנות לעזרת גורמי אכיפת החוק (והדבר היה אפשרי) – ולא לעשות "דין

עצמי".

21. זאת ועוד – אחרת. לא מצאנו פגם במתחם העונש ההולם שנקבע, בנסיבות העניין, ונע בין 26 ל-42 חודשי מאסר לריצוי בפועל. נזכיר כי מדיניות הענישה הנהוגה איננה השיקול היחיד בקביעת מתחם העונש (ראו למשל: ע"פ 1127/13 גברג'י נ' מדינת ישראל בפיסקה 25 (15.01.2014), ולכן לא די בכך שהובאה בפנינו פסיקה בגדרה קיימת ענישה נמוכה יותר מהמתחם שנקבע. הדברים נכונים במיוחד ביחס לעבירות נשק, אשר בשנים האחרונות מסתמנת מגמה של החמרה הדרגתית בענישה בגין (ראו: ע"פ 5753/04 מדינת ישראל נ' רייכמן (7.2.2005); ע"פ 6412/10 לוי נ' מדינת ישראל (19.7.2011); ע"פ 175/10 חנוכיב נ' מדינת ישראל (28.7.2011)).

22. גם טענותיו של המערער ביחס להיעדר התחשבות מספקת מצד בית המשפט המחוזי הנכבד בעובדה שלא הוגש כתב אישום נגד המתלוננים – דינן להידחות. בית המשפט המחוזי הנכבד נתן את המשקל הראוי לעניין זה, בצינו במפורש כדלקמן:

"אתחשב בכך שהנאשם [המערער כאן -ח"מ] ביצע את המעשים לאחר שבמהלך תגרה נקטו המתלוננים כלפיו וכלפי בני משפחתו באלימות ועשו שימוש בסכינים [...] ולא זו אף זו אלא שבניגוד לנאשם [המערער כאן -ח"מ] – אלה לא הועמדו לדין בגין חלקם באירועים" (שם, בפיסקה 8).

זה המקום לציין עוד בהקשר האמור כי במהלך הדיון בפנינו – בא-כוחו של המערער אישר כי לא הוגש ערר מטעם מרשו בגין סגירת התיק שנפתח בעניינם של המתלוננים וכי המערער בחר לנהוג כך משיקולים טקטיים, בהתחשב בסולחה שנערכה בין הצדדים (ובינתיים נפרמה כאמור). גם בשל אי מיצוי ההליכים בנקודה זו – אין מקום לקבל, בנסיבות, את טענת ההגנה מן הצדק.

23. הנה כי כן, נראה כי בית המשפט המחוזי הנכבד איזן כהלכה בין מכלול הנתונים הרלבנטיים, לרבות הרקע לפרוץ האירוע, גילו של המערער, הודאתו והיותו נעדר עבר פלילי עד אותו שלב ומכאן שאין עילה להתערב בעונש שנגזר עליו.

24. סוף דבר – לא מצאנו כי יש לשנות מגזר דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד, ועל כן החלטנו לדחות את הערעור.

ניתן היום, ד' בתשרי התשע"ז (6.10.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט